Ч. 212 13.757. Львів, неділя 12. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. РІК LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долр. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·60 зол., Німеччині 7·60 зол., Швайцарії 5 шв. фр. Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·60 зол., Австрії 7·60 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Амнестія в Німеччині.

БЕРЛІН. 10. 8. ПАТ. Подробиці оголошеної вчені амнестії є такі: Загальна амнестія торкається засуджених на вязницю до 6 місяців, оскільки карний вчинок був доконаний перед смертю Гінденбурга. Політична амнестія торкається образи Гітлера, проступків проти добра й державного інтересу. Дальше торкається амнестія вчинків, що є виливом „надмірної ревности в боротьбі за нац.-соціялістичну ідею“. Зате не підлягають амнестії злочини державної зради, зради військових тайн, злочину проти життя і бомбові замахи, оскільки зайшов випадок смерти.

Одночасно Гітлер видав розпорядок до краєвих урядів, щоби перевірили причини придержаних в концентраційних таборах і охоронних арештах наслідком подій з 30. червня.

Буде тільки один пакт більше.

ПАРИЖ, 10. 8. ПАТ. Б. президент французької республики Мільран оголосив в часописі „Les Annales“ статтю п. н. „Новий свисток паперу“. Обмірковуючи теперішню ситуацію, автор пише, що Німеччина не додержала зобовязань, принятих в льокарненькому пакті, нарушуючи постанови того трактату, та статті 42. і 43. версайського трактату, які забороняють фортифікування й держання військ над Реном. В цьому випадку льокарненський трактат не дав ніякого висліду.

Переходячи до справи східного пакту, Мільран пише м. ін.: „Східне Льокарно можна додати до багатьох інших дипльоматичних документів, які підписано в останньому десятилітті. Ніщо не зміниться в Европі після його підписання, буде тільки один пакт більше“.

Після жидівського погрому в Альжирі.

ПАРИЖ, 10. 8. ПАТ. З Константіни повідомляють: Годі тепер устійнити, який є приблизний біланс матеріяльних шкід, спричинених протижидівським погромом. На головних і бічних вулицях працюють тепер над прятанням румовищ. Вантажні самоходи вивозять останки знищених меблів, убрань та інших предметів. Дим виходить вікнами і дверми поодиноких домів, наповняючи вулицю душливим запахом. 144 осіб арештовано за грабунок, нелегальне ношення зброї та вбивства. Вчора відбувся похорон убитих осіб.

Націоналізація срібла в Америці.

НЮ ЙОРК, 10. 8. ПАТ Декрет про націоналізацію срібла викликав велике враження на американським ринку. Державний секретар скарбу заявив, що видання декрету рішено після короткої телефонічної розмови з през. Рузвельтом. Фінансові кола, обмірковуючи декрет, оцінюють його всіляко. Одні думають, що декрет відобється на торговельних взаєминах з Далеким Сходом. На основі декрету уряд Зл. Держав має право набувати всяку скількість срібла на терені Зл. Держав по ціні 50.01 за унцію.

Нюйорська біржа устійнила ціну срібла в речинцевім обороті на 49.96 доляра

Відгуки віденського атентату.

ВІДЕНЬ, 10. 8. ПАТ. В Каринтії знесено сьогодні виїмковий стан, який залишився ще тільки у Відні і Дол. Австрії.

ВІДЕНЬ, 10. 8. ПАТ. Австрійський уряд видав низку гострих розпорядків проти всяких організацій та установ, що вели в останніх часах діяльність в націонал-соціялістичному дусі. Управителем німецького „Фелькішер Турнферайну“, до якого належало багато нац.-соціялістів, замішаних у липневий замах, визначений спеціяльний урядовий комісар. Відзнаку союзу заборонено та вживання її нац.-соц. молоддю замісць забороненої партійної відзнаки. Урядовий комісар буде теж установлений у видавництві „Вінер Нойесте Нахріхтен“, органі віденських національних кол. Всіх урядовців з протиурядовою орієнтацією усунено з посад.

РИМ, 10. 8. ПАТ. Чотири дивізії піхоти, висланi на границю Бренеру і Каринтії, ще не відкликані. Дивізії відбувають тепер вправи в Альпах.

Горять ліси і торфовиська.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 10. 8. ПАТ. На совітській території біля фінської границі горять від кількох днів ліси і торфовиська на великому просторі. Хмари диму котяться над фінським заливом і доходять до Гельсінґфорсу. Влада наказала, щоби не допустити до поширення пожежі на фінський бік.

Для оборони держави.

РИМ, 10. 8. ПАТ. В часі від 1. січня до 1. липня ц. р. перед спеціяльним трибуналом оборони держави відбулося 13 процесів за військове шпигунство. Процеси скінчилися засудженням 29 обвинувачених, в тім 2 жінки і 4 чужинців. Одного засуджено на досмертні тяжкі роботи трьох на кару по 21 літ вязниці.

Wyciąg z protokułu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie wiceprezes S. S. O. Ł. Malicki jako przewodniczący, S. S. O. Wł. Paull i S. S. O. J. Rupp jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 205 czasopisma p. t.: „Dilo“ z daty, Lwów, dnia 6 sierpnia 1934. do Sygn. VI. 1. Pr. 419/34. na posiedzeniu niejawnem w dniu 7. sierpnia 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 5. sierpnia 1934 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Dilo“ Nr. 205 z daty Lwów, dnia 5. sierpnia 1934. zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Komunikat“ w ustępie od słów: „Riszyla zholosyty“ do słów: naselennia“, 2) w artykule p. t.: „Ukrainśkie szkilnyctwo na Polissi w mynułomy i teper“, a) w ustępie od słów: „Wid 1918 r.“ do słów: „W Beresti n/B.“, b) w ustępie od słów: „Koły..“ do słów: „ridnij mowi“ — znamiona występku z art. 127 i 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 o. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1863. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu: ad 1) znieważanie władzy sądowej przez zarzucanie jej tendencyjnej działalności odnośnie do ludności ukraińskiej w związku z zamierzoną zmianą granic kompetencji terytorjalnej Sądów Apelacyjnych we Lwowie i Krakowie, ad 2) szerzenie fałszywych wiadomości o sytuacji w szkolnictwie na Polesiu, a które mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki w. r. Protokulant: Turkiewicz w. r. Za zgodność: Warzeszczak prow. kanc.

ЗЕМЛЯКИ НА ЧУЖИНІ.

Львів, 10. серпня 1934.

Вчора закінчив у Варшаві свої наради „сойм поляків зпоза кордону“. Крім маніфестаційного характеру, зїзд кількохсот делеґатів ріжних польських організацій зі Старого і Нового Світа мав характер дуже діловий, а з усіх справ, які передискутували комісії та найшли своє завершення у конкретних постановах на останньому пленарному засіданні, найважнішою справою є безумовно покликання до життя організації Світового Союзу Поляків. Після закриття зїзду розїхались делеґати на прогульки по всій Польщі.

Справа нам чужа, ненаша. А проте скільки рефлексій викликує на тему найближчу, найріднішу й одну з найболючіших! Земляки на чужині! Не десятки й не сотні, а десятки й сотні тисяч земляків, розбритих по всьому світі, занесених лихою долею далеко від рідної землі і хоронених як бездомні скитальці на чужинецьких пісках. Це ті земляки, які пішли на чужину чи то задля заробітку, чи з політичних причин, щоби виждати кращих умовин у батьківщині, — але всі з глибоким пересвідченням, що ось-ось, в „найближчому часі“ вернуться до рідного краю. І минали та минають роки, і вони не вертаються. Одні не можуть, хоч ностальґія жре їх за бідними але рідними стріхами, за заплаканою але рідною осінню, за лютою але рідною зимою, за тісною але рідною вуличкою. Інші загосподарились, численними нитками нових своїх матеріяльних справ і нових навичок, ба навіть нових кровних звязків звязали себе з чужиною, тамошніми людьми, краєм, звичаями. Не вертаються, творять нові цінности, стають корисними для рідного краю і там, на чужині, розносючи по світі українське імя, і звідтам, з чужини, даючи батьківщині і частину свого духа, збагаченого знанням і досвідом широкого світа, і частину свого майна, придбаного на чужині.

Але і — гинуть. Гинуть без хісна для рідної нації, відчужуються від неї, самі поволі забува-

ють рідну мову, а їхні діти цілком уже збільшують ряди чужинецьких націй. Як ми тут радіємо, чуючи про нові здобутки земляків на чужині, про їхні матеріяльні й моральні осяги, — і як сумуємо, коли приходять звістки, що ось знову помер на чужині один з колишніх активних громадських діячів, що ось знову один колишній член визвольницької армії не тільки вженився з чужинкою і прийняв чуже громадянство, але й завів у себе дома чужинецьку мову і виховує дітей наче не українських нащадків. І як співчуваємо землякам, які турботливо глядять на асиміляційний натиск чужинецького оточення та стараються йому організовано протиставитись...

Земляки на чужині — це одна з найбільших проблем всеукраїнського розміру. Зберегти земляків на чужині і їхніх нащадків для нації передусім фізично, себто зберегти їх від голодової смерти та врятувати їх національну свідомість, і далі: створити можливости для їх творчої праці, хосенної для рідної нації чи то призбиранним на чужині майном, чи культурними вартостями чи політичною активністю, — це завдання величезні і своїм значінням і — реалізаційними труднощами. Легко творити (хоча теж не без перешкод, хочби таких, як персональні амбіції) світовий союз земляків на чужині, коли ті земляки мають за собою рідну державу, з її моральним авторитетом, з консулярною опікою та з передбаченими у щорічному бюджеті допомоговими фондами. Але як важко створити таку організацію народові, якого матірні землі находяться у межах 4-ох чужонаціональних держав і який не то сам не всилі опікуватись своїми земляками на чужині, але й жде від тих земляків у ріжних справах допомоги, вимагає від них зрозуміння для краєвих відносин і умовин праці та неоднократно мимохіть на цьому тлі попадає з ними у конфлікти. Всеж, земляки на чужині, це така цінність, така невіддільна частина нації, що без огляду на її правно-державний стан і на всі складні детайлі взаємин, та співпраці, ніякий рідний край в ніяких обставинах не перестає ними дорожити і думати про них з такою самою тугою, як думають про рідний край далекі примусові і добровільні заточенці.

Яка важка це проблема, доказом того хочби характеристичний факт, що ми, українці, досі не маємо ще цілком докладної статистики, скільки наших людей перебуває на широкому світі. Дані про це, і то дані надзвичайно цікаві, всетаки істнують. Ось у І-му річнику Українського Економічного Бюра у Варшаві за минулий рік сказано загально, що українців напр. в Югославії є 45.000, „в інших краях Европи" (поза Польщею, Румунією, ЧСР і Совітами) — 25.000, в Азії 2.755.000, в цілій Америці 1,350.000, з чого у Сполучених Державах 750.000, Канаді 500.000, Аргентині, Бразилії, Перу і ін. 80.000 і т. д. У другому річнику У. Е. Б. за цей рік у списку важніших українських господарських та культурно-наукових установ маємо виказку таких країв, в яких істнують українські організації: Австрія, Анґлія, Бельґія, Болгарія, Данціґ, Італія, Латвія, Литва, Німеччина, корінна Польща, Московщина, корінна Румунія, Туреччина, Франція, Фінляндія, корінна Чехословаччина, Швайцарія, Югославія, Сполучені Держави, Канада, Арґентина, Бразилія, Парагвай, Уругвай, Китай, Манджу-Ко, і то в деяких тих краях українські організації та установи істнують у цілому ряді міст, а в деяких чужинецьких містах — ціла низка установ.

Яка величезна річ була би координація всіх отих уже істнуючих українських організацій по всьому світі! Скільки одиниць врятувалось би від затрати, скільки енергії збільшилось би, яка сила витворилась би з роздріблених отих, на самих себе серед чужинецького моря залишених українських національних клітин.

Світовий Союз Українців — це ідея, яка з нинішньої фікції мусить перетворитись у реальне діло. Чим скорше, тим краще для нації й її дітей на чужині.

Китайська конституція.

Найвисча китайська влада Куомінтанґ прийняла конституцію, яка відтепер має обовязувати в Китаю. Ця конституція це справжній архитвір державно-творчої думки. Збудована на підставі поглядів китайського національного провідника й ідеольоґа нового Китаю Сун-Ят-Сена. Злучує вона найкращі здобутки европейської культури з традиціями китайського народу. В найзагальніших рисах представляється конституція ось-так: Найвищою владою є національний конґрес, що збирається що три роки на один місяць. Конґрес дає найзагальніші директиви і визначає народній комітет, що є його заступником. Народній комітет вибирає президента та назначує пять трибуналів, що реґулюють ціле державне життя. Перший це трибунал виконавчий, до якого належить ціла адміністрація й ініціятива в справах мира і війни. Другий трибунал є законодатний, визначає він права й розпорядки та через вотум недовіря може усунути перший. Третій має догляд над оправедливістю. Четвертий трибунал це т. зв. іспитовий. До нього належить виховання молоді й іспитування майбутніх урядовців. Вкінці останній трибунал має нагляд над фінансами і контролює діяльність усіх найвищих влад. Нова китайська конституція установляє, що одиноким власником землі й природніх богацтв є китайський нарід тому уряд має право контролювати господарське життя. Вкінці запевнена всім провінціям, а навіть громадам автономія. Конституція, як бачимо, оригінальна й глибоко передумана. Тільки ціла річ, щоб її перевести в життя, а це не легко. Китайський уряд у своїй відозві каже, що, щоб її перевести, треба буде довгих літ. Покищо будуть її виконувати в подробицях.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 12. СЕРПНЯ 1934.

А. Є. ЗАРІН. 2)

Куплена слава.

Оповідання.

II

Ґдовський був письменником з поклику. Він декілька разів вступав на державну і приватну службу, але вкоротці покидав її. Надруковане в однім журналі його оповідання відразу вказало, де його карієра.

Начитаний, з обсерваторським змислом, з поетичними настроями, а крім того знаменитий оповідач, — так, що вже на другому році літературної праці запримітили його письменники і редактори, ці перші оцінювачі і судді.

Як більшість письменників останнього покоління, так і він дивився на свою працю більше з погляду гонорару, і тому, коли пробудився на другий день і побачив у своїй кишені чек на 3.000 рублів з підписом Шуґаєва, він весело розсміявся і добродушно назвав Шуґаєва дурнем.

Думка про цілуночки навіть розсмішила його.

„А чогож мені розлучатись з ним?" — подумав він і скоро написав два умовлені письма — „такого видавця вже не знайдеш, а слава?..." — і він зареготався.

Дим її змінний,
І невловимий...

От усі здивуються, чорт візьми! Одначе, про роман — ні слова!

І взявши зі стола рукопис і письма, він весело пішов до банку, а звідти до Шуґаєва.

III

Для Ґдовського, який ніколи не мав у своїх руках більше, як чотири—пять соток, сума трьох тисяч була незвичайним майном. Того самого дня він заплатив за кімнату, найняв власне помешкання, перепровадився зі своїми скромними річами і забрався до прикрашування нового приміщення. З ранку до вечора бігав він по крамницях. На його помешканні працювали обивачі, приходили і відходили носії, — так, що вкінці помешкання було готове.

А тому, що ніякий добробут у житті нічого не варт, якщо нема перед ким похвалитись і якщо нема тих, які заздрілиб йому, — тому Ґдовський рішив уладити в себе маленький бенкет.

Він розіслав на люксусному папері запрошення шістьом знайомим і вечір тішився здивуванням своїх гостей.

Його приятель Мурвілов, надхнений поет, прибіг перший і пристанув з дива на порозі вітальні.

— А. Петрик! — радісно привітав його Ґдовський. — Ото молодець, перший. — І він кріпко поцілував Мурвілова, який ще не встиг очуятись з дива.

— О, чорт візьми! — вкінці гукнув він. — А це звідкіля?

— Стривай, ти не бачив ще цілого помешкання!

Але саме надійшли Чулков і Топорін, два письменники новики, за ними знаменитий фейлєтоніст і театральний критик Пупкін та ще кількох молодих письменників.

І всі після тимчасового зачудування розпитували Ґдовського:

— Що, продали роман?

— Ні, — відповідав він самовпевненим тоном. — дістав спадщину. Ходіть, я вам покажу свою резиденцію.

І він водив гостей з кімнати в кімнату, звертав увагу на кожнісіньку річ та насолоджувався своєю величчю.

Вечір минув шумно і весело. У привітній їдальні за прегарною вечерою — закроплюваною силою вин, балачка велась оживлено. Центром уваги зовсім природно був сам господар і його несподіваний добробут, при чому кожний старався з ним цокнутися і зискати йому свої побажання.

Розсіяний Ґдовський проголошував:

— Так, я на якийсь час перестану друкувати, бо забираюсь до величезного роману. Я хочу змалювати в ньому, як Толстой у „Війні і мирі", ціле наше суспільство за останніх 30 років! Я багато роздумував над тим, але хтож надрукує тепер роман на 30 до 50 аркушів!

— Брешеш, — кричав пяний Мурвілов: — тепер ти хрест постав на своє писання! Розбогатів, то й зледащієш, я тебе знаю!...

— Ну, а на підставі чого ти! — стримував його Чулков, малий і чорний мов жук, зі скоро ворушкими очима: — Тимофей Аркадієвич, слава Богу, сила! — і він підіймав затиснений кулак. Талант, братіку не заглухне, він виллється завжди! За роман Ґдовського, слава!...

— Якщо залишиться вірний традиціям, а не стане ситим буржуєм, — заговорив Топорін.

Він був письменником з народницьким напрямком і громадянською сльозою, чомусь завжди похмурий і не поправді гострий до всіх.

— Ситий письменник це не в ролі Топоріна — з усмішкою завважив Пупкін.

— Так, як і ґазетний борзомаз, — відрізав Топорін.

— Нічого, не бійся! Він не зрадить! — крикнув Чулков.

— Не зраджу! — палко вигукнув Ґдовський.

— Не зрадить, — з захопленням підтримав Чулков.

— Тимку, дай, я тебе поцілую, — щиросердно залвив Мурвілов і поліз цілуватись.

Пізно-пізненько попрощались гості з Ґдовським.

— Дивне диво, — роздумуючи, сказав Пупкін, — він ніколи давніше не згадував про якусь спадщину.

— Дворянське прізвище, братіку, — сказав один з гостей, — тьма кревняків!

— Потовстіє, як свиня та буде гордувати нами, чесними робітниками, — похмуро заговорив Топорін.

Але Чулков палко заперечив:

— О, ні, любчики, він талант! Його не задурманять гроші. Він ще всім покаже.

Як зберігти духовний стан?

Статтю цю передав нам один із найстарших наших священиків. — Ред.

Важко живеться вже нинішньому грекокатолицькому духовенству, та ще важчі часи ждуть його. Коли можна висловлюватись образово — меч Дамокля завис над духовенством, а тим мечем, це давній „титул рукоположення", який в Австрії був „титулом стола". На підставі канонічного закону кожний кандидат на священика мав подбати за таку матеріяльну забезпеку, щоби міг утриматись відповідно до гідности священичого стану. Високість капіталу рівна 30—50 моргам поля, заінтабульованого на річ плати майбутнього священика, якщо став би нездатний до праці і не міг вести передану йому парохію.

ЯК БУЛО КОЛИСЬ.

Колись священик діставав той титул як титул церковної посади beneficii, з правом на утримання відповідно до свого стану. Не вільно йому було посади зректися, хіба, що епископ міг його, коли виказався відповідним майном на утримання, звільнити.

Надто, коли епископ висвятив клирика без того титулу, мусів давати йому сам потрібне утримання, доки не дістав посади.

У провінціях, прилучених до Польщі перед її розбором, себто 1772 р. був закон, що парохію діставали священики перед їх висвяченням, а коли показалось, що вони досить підготовлені і гідні цього становища, владика рукополагав їх, призначуючи на парохію, на яку дотичний колятор давав так звану „презенту".

Крім цього, щоби на випадок смерти або немочі пароха, рідня його не залишилася без засобів до життя, був закон, що вже за його життя настановляли сина, зятя або вибраного ним кандидата, що ставав його помічником і мав право наслідства після його смерти.

ЯК БУЛО ЗА АВСТРІЇ.

Коли Австрія перебрала Галичину, ту систему, оперту на довголітній церковній практиці, змінили і встановили т. зв. титул стола. Було це приречення австрійського уряду давати ґарантію для відповідного утримання висвяченого на випадок його немочі.

Нині, зі зміною держави, ґарантія ця, видно, впала, а владики наші станули на роздоріжжі. Ми відкликуємося до історії, коли то до у 1764 р. митрополит Феліціян Володкович зібрав святителів та архимандритів на собор у Владимірі, де ухвалили протест проти соймової конституції, яка рішила, що „крім найстаршого сина, який має право обняти місце як пароха по батькові, інші діти переходять у підданство".

ПОСТАНОВА СОБОРУ

Собор той каже:

Uczony człowiek do stanu świeckiego duchownego garnąć się nie będzie, widząc oczywiste dzieci swoich unieszczęśliwienie, dozgonne umartwienie i kłótnie... Święcić zaś do wszystkich parochij księży świeckich bezżennych, niepodobna. Jedynie tedy z synów kapłańskich, których ojcowie w szkołach nie tylko po rusku, ale i w łacińskich edukują, a wyedukowanych jednych do kapłaństwa promowują, drugich dziakami czynią, a incapaces za pałamarzów, dzwonników i innych sług cerkiewnych albo też do prac ekonomicznych aplikują i stan rolniczy obierać każą, którzy ożeniwszy się, grunta panów osiadają i z nich dworom powinni są".

ВІКОВА РОЗУМНА ПРАКТИКА.

Той собор ясно вказує ідею, за якою прямували попередники наших владик. Вони вважали священичий стан, якби замкнене рідне коло, і розвій його, духовий і матеріяльний, боронили.

Цей лад іще зперед 1772 р. вказує ясно дорогу, яку треба вибрати. Лад, в якому парохії надавали священикам з правом спадщини був подиктований віковою розумною практикою. Як у давніх цехах переходила придбана практика з батька на сина і зближувала його до заняття, так і тут діти священика вже від дитинства щиро були звязані з церквою та її обрядом і не шукали поза нею кращої та милішої праці. Їх хата і господарство було їм рідне з дідапрадіда, а парохіяни були або їх хресні батьки, паніматки, або посестри і побратими.

АВСТРІЙСЬКА СИСТЕМА.

Австрія багато з цього змінила. Терна і льокація з чорними і білими кулаками, за якими часто скривалися своєрідні тактичні ходи, вигнали дітей давніх священиків з їх правічних садиб, розлучили їх з ріднею і кидали ними нераз 20 разів по ріжних закутинах як парохіяльних завідувачів, не даючи їм ніякої ґарантії на досмертну долю рідні. Їх вдовам давали 50 ренських річно, розуміється з дітьми.

При австрійській системі кожний парох почував себе як тимчасовий експльоататор парохії. „Попові дзвонять, а попадю з села гонять". Парох мусів вічно думати про те, як забезпечити себе на будуче, як повиводити діти в люди. Цей останній острах відпадав за часів, коли парохія була дідичним добром. Крім найближчої рідні пароха приміщувались там усякі тітки, бабуні та бідні своякі.

Траплялось і безженство, але таке, про яке сказано: „Могий містити, да містит".

ЄДИНИЙ ВИХІД — ПОВОРОТ ДО ТРАДИЦІЇ.

Чи наші духовні не заслужили собі на те, щоби їх діти, в часі, коли кожний стан замикається в собі як та черепаха і не допускає інших до свого середовища, могли мати забезпечене життя? Чи розумно і гуманно викидати нині леґіони священичих дітей на голодну смерть, коли можна і треба дати щось на них, а при цьому і для церкви і для народу?

Місце старих коляторів заняли нині здебільша владики. Як колись колятор давав презенту на парохію з правом спадщини, так і тепер, якби можна втримати цей звичай усилі, то можна би розвязати той гордійський вузол, який щораз тісніше оперезує наше безрадне духовенство.

А Мурвілов ішов хитаючись і затягав якусь дику пісню та скажено розмахував рукою.

Ґдовський був вдоволений з вечора.

„Тепер запомнить" — подумав він, а на другий день пішов до Шуґаєва.

Той зустрів його з відкритими рамєнами і радісно витукував:

— Примістив роман. У „Живім Слові"! Такий знаменитий, цей редактор. Поважний письменник! У вас — каже — видно хист. Хаха-ха!

Обличчя його сяло радістю, величезне туловище отрясалось сміхом.

— Спасибі тобі, голубчику! — сердечно сказав він, стискаючи руку Ґдовському. — Сідай! Привіс щонебудь нове?

— Колиж я міг написати? Я щойно влаштувався. От, зайди до мене. Вчора були в мене приятелі...

Шуґаєв похитував головою і всміхався на саму думку, що побачить своє прізвище видруковане під романом.

— Ніхто не схоче повірити! Бігме! Я розповідав на біржі, Чутрієві казав, Ахоновові. Сміються! Ну, то я побачать! Ха-ха-ха! — він знову зареготався.

Ґдовському було неприємно від тої радости і він сухо сказав:

— Я прийшов властиво умовитись: як і де нам зустрічатись?

— А ніде! — просто відповів Шуґаєв. — Написав і годі. От і все! Коли прийдеш до мене в гості — будь ласка!

— Так, знаменито! — погодився Ґдовський і побіг додому.

Вістка, що роман одобрили і приняли, була йому приємна і водночас неприємна. З одного боку йому схлібляло признання редактора, — його тішило, що Шуґаєв ставиться до нього з ще більшою пошаною, з другого боку думка, що роман приписуватимуть іншому — притиблювала його.

Але розбиратися у своїх почуваннях йому не хотілось.

Зроблено і — годі!

IV

За тиждень зайшов до Ґдовського Чулков і з надмірною ввічливістю вигукував у передпокою:

— Якщо ви збираєтесь кудинебудь, Тимофею Аркадієвичу, — з Богом! Будь ласка, не вяжіться мною. Я тільки на хвилинку.

З тою фразою він заходив до кожного знайомого, якщо в нього не було „вечора принять".

— Будь ласка! Я весь вечір дома, — відповів Ґдовський і подумав: „Напевне з новинками".

Чулкова вважали розносщиком новинок. Від нього письменники довідувались, хто ховається за якимнебудь псевдонімом, хто скільки діставав гонорару за аркуш, хто що написав, кому продав і який дістав завдаток.

Це був один із тих, яких усі однозгідно лають, але завжди радісно приймають і охоче слухають.

— Прошу сідати, — сказав Ґдовський: — може чайку?

— Якщо з коньячком..

— Розуміється...

Ґдовський натиснув дзвінок і віддав приказ гарній покоївці.

— Непогана! — підморгнув до нього Чулков і засміявся.

Вони розсілись у ґабінеті. Ґдовський сів у розі отомани, а Чулков розвалився у кріслі, витягнув на дивані свої короткі ноги і закурив циґару. Попиваючи чайок, вони спершу ліниво обмінювались фразами.

— Пишете? — спитав Чулков

— Ще ні, обдумую...

— Пишіть, пишіть, а то чого доброго. Топорін буде мати рацію...

— А щож говорив Топорін?

— Що ви злінивієте і станете простим буржуєм, а я за вами... Талант будить людину!"

„Вони тим, бач, усі кости мої перемололи" — з посмішкою подумав Ґдовський.

— А що нового?

Чулков здвигнувсь.

— За останній місяць, як ви не показувались, багато дечого нового...

Він ожив, маленькі його очі забігали і він почав розповідати.

Видавець „Заходу" посварився з редактором. Тепер лають один одного — жах! І всі свої тайни розголошують. Комедія! Свистулькін розійшовся з жінкою. Так! І ще новість. Новий талант. І хтоб ви подумали?

— Хто?

—Ні защо у світі не вгадалиб. От Топоріновi просто дуля під ніс. Шуґаєв! Міліонер! У нього, бачите ріжні підприємства, водограї, залізний шлях. І пише... Степанов приняв від нього роман „Драма в степу" і просто захоплюється ним. В найближчих числах пустить.

Ґдовський вдоволено всміхнувся. Чиж не все одно, чи під його іменем, чи під іншим — хвалять його твір. Значить, він справжній талант.

— ож каже Степанов?

— Захоплений. Я був у нього вчора. На його думку: образованість, стиль, а крім того — незвичайно оригінальна штука! Захоплююча! А про Шуґаєва розповідають: з виду цілковита дубина і навіть говорити не вміє! І розберіть! — Чулков випустив хмарку диму і задумчиво докинув: — от вам і міліони і талант! Навіть завидно...

Він допив чай і як останню новинку сказав:

— Женюсь! Приходьте на вінчання.

Коли він вийшов, Ґдовському стало весело. Похвали Степанова, цього старого літерата, підхлібляли йому — схлібляли тим більше, що говорили не на його адресу, отже цілком щиро. Йому захотілось поділитись радістю з Шуґаєвом. Він одягнувся і не дивлячись, що вже пізна пора, поїхав до нього.

Шуґаєв вернувся з театру.

— А, Тимчику! — сказав він приязно: — поїдем на вечеру.

— Їдьмо, — погодився Ґдовський і вони поїхали до відомого ресторану

(Далі буде.)

Всеукраїнський Національний Конґрес.

(Нарис програми праці Конґресу.)

II.

СЕКЦІЇ Ц. ПІДГОТОВЧОГО КОМІТЕТУ.

На наш погляд, довкола Центрального Підготовчого Комітету малиб повстати такі секції: загально-політична, внутрішніх справ, зовнішніх звязків, фінансова, економічна, культурно-освітня, преси й пропаганди, секція для боротьби з голодом, народнього здоровля, секція церковних справ і секція судова.

На чолі кожної секції Ц. П. Комітет ставить одну людину, якій і доручає підготовити до Конґресу ті справи із кожної галузі, якими на думку Ц. П. Комітету, має занятись Конґрес. Для виконання цього завдання голова секції запрошує, в порозумінні з П. Комітетом, членів секції, між якими розподіляє підготовку та іншу працю. Готові реферати поступають на розгляд Ц. П. Комітету, який остаточно ухвалює їх перед внесенням на Конґрес.

Краєві Підготовчі Комітети такого поділу на секції десь певне не потребуватимуть. Реферати, виготовлені на місцях, перед внесенням на Конґрес, також мають перейти через Ц. П. Комітет. Для виготовлення багатьох рефератів Ц. П. Комітет примушений буде звертатись за матеріялами до Краєвих Комітетів.

Таким чином на наш погляд, фактична праця для підготови до Конґресу буде переводитись в окремих секціях, під загальним проводом Ц. П. Комітету. Чим швидче Ц. П. Комітет організується, чим скоріш будуть покликані до життя секції, тим у ближчий термін Конґрес скличуть.

Яку-ж саме працю мають виконати окремі секції, які реферати підготовити і які питання розробити? Хочемо вказати основні завдання кожної секції, як ми їх собі уявляємо. Ці завдання ми лише перечислимо, не подаючи жадних пояснень, бо відповідні коментарі потребувалиб цілої розвідки. Наперед погоджуємося, що, можливе, деякі питання не буде часу і конечної потреби ставити на розвязання В. Н. Конґресу. За те, очевидно, інші люди висунуть низку інших справ. Взагалі. треба зазначити: від широти розгляду Ц. П. Комітету, від нашої загальної інтеліґенції та державно-творчого генія буде залежати програма і зміст Конґресу.

Окремі секції мали-б слідуючі основні завдання:

СЕКЦІЯ ЗАГАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА, (ТЕЖ ПРАВНИЧА):

Вироблення пляну про склад В. Н. Конґресу; реґуляміну, виготовлення проектів: маніфесту до українського народу, відозви до народів світу та інших політичних актів. Підготова резолюцій В. Н. Конґресу про політичні питання.

Виготовлення закону (термін „закон" уживаємо умовно), про постійний Всеукраїнський Представничий Орган. Виготовлення статуту про Центральний Секретаріят, як виконавчий орган Всеукраїнського Національного Конґресу. Виготовлення статуту про Всеукраїнську Раду Національної Культури, Всеукраїнську Фінансову та Економічну Раду і т. д., (що мають діяти при Центральному Секретаріяті). Консультація з правничих питань в інших секціях.

СЕКЦІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ.

Має підготовити на Конґрес загальний реферат про політичне становище українського народу; про його чисельність і про розселення по окремих територіях, за океаном та на еміграції. Виготовити до цього мапу розселення українського народу.

Представити загальний доклад про стан національно-політичної свідомости українського народу на окремих територіях, за океаном та на еміграції і законопроект про способи прищеплення і підсилення цієї свідомости. Найбільше загрожені національно терени і допомога їм.

Доклад про ті заходи, які має вжити: а) Всеукраїнський Національний Конґрес, б) Центральний Секретаріят і в) місцеві українські чинники — перед відповідними державами і владами у справі поліпшення становища українського населення, задоволення тих чи інших його потреб, усунення утисків і т. д.

Реферат про права і участь українців в органах місцевого самоуправління в ріжних державах і проект поширення та використання цієї участи в сучасному та майбутньому.

Проект організації управління українською еміґрацією та її самоуправління в цілому та в окремих країнах.

(Всі попередні реферати мусять бути опрацьовані на підставі основних рефератів на ці теми Краєвих Підготовчив Комітетів).

Проект утворення постійного Всеукраїнського Статистичного Бюра. Проект статистичного досліду окремих явищ українського національного життя. Проект видання всеукраїнського статистичного збірника. Проект видання загального світового українського підручника (українські установи, організації. товариства — культурні, економічні, професійні, представники вільних професій, українського торгу й промислу на цілому світі і т. д.).

СЕКЦІЯ ЗОВНІШНІХ ЗВЯЗКІВ.

Має виготовити для Конґресу повний, обєктивний, опертий на безсумнівних даних загальний огляд відношення та намірів поодиноких — головних та другорядних — держав Европи, Америки та Азії до українського питання.

Має скласти, разом з секцією загально-політичною, проект відозви до народів світу, а також підготовити проект меморандів від Конґресу до окремих держав та міжнародніх установ у ріжних наших національних справах. Має розробити: проект відношення, упорядкування й використання, а також поширення українських звязків за кордоном (реєстрація видатних людей, що ставляться до українського питання прихильно).

Проект відзначення Всеукраїнським Національним Конґресом чужинців, що прислужилися українській справі.

Упорядкувати архіви колишніїх українських посольств. Огляди діяльности колишніх українських місій та посольств написані тими людьми, що в цих інституціях працювали.

СЕКЦІЯ ФІНАНСОВА.

Питання про всеукраїнський національний бюджет, себто треба означити всі ті потреби, а також реєстр тих установ і організацій всеукраїнського та місцевого характеру, незалежно від місця їх, які в цілости або в частині треба утримувати на загально-національний кошт. (Напр. школи, бібліотеки, театри, санаторії і т. д.). Проект всенаціонального (без Великої України) прибутково-видаткового кошторису. Порозуміння щодо цього з окремими українськими терито-

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 9

Суперечности

у вдачі американця.

Роля у світовій продукції. — Свободолюбність — Як добули американці самостійність. — Боротьба за чорних. — Політична нетерпимість і демократизм. — Відношення до муринів.

Американець не робить нічого не передумавши, без точного обрахунку і, як з природи рухливіший і проворніший (на здогадні причини тих прикмет ми вже вказали). він уміє використувати добрі нагоди й особливші скарби американської землі.

Завдяки тим обставинам американці доставляють у загальній світовій продукції 46 проц. кукурудзи, 60 проц. бавовни, хоч самі становлять ледви 6 проц. населення світу. Вони мають першенство в продукції деяких плодів землі, як мідь, олово, цинк, алюміній, сірка. У світовому обороті находиться 72 проц. нафти. 44 проц. сталі, 37 проц. вугілля із Зл. Держав. Ця Америка зуживає 70 проц. світової продукції кавчуку, 72 проц. штучного шовку, 53 проц. цини, 48 проц. кави.

Що індустріяльний розвиток Америки та її донедавній добробут був головно впливом особливших обставин, — це найкраще показує теперішня кріза. яка вже зрештою в Америці нерав була; вказують на це теперішні часи, коли то минулася „проспериті", топляться міліонери, підприємства падуть і при всіх зусилях ще не видно поправи. Це зрештою і зрозуміле. Таж американський нарід це не є ніякий продукт. що його видала американська земля; цеж збіговище всяких народів, навіть українського й розмірно недовгий ще час, від коли він твориться. Якби не великий оптимізм, ця замітна риска американського характеру, — то американець давно попав би в розпуку.

Коли ближче приглянутися політичним чи культурним відносинам в Америці, то запримітимо дивні й майже незрозумілі суперечности.

Американське населення, ці насліднки відважних, очайдушних норманів, чи лицарських французів, що втікали від автократичної влади своїх королів. чи свободолюбні англійці, які приходили сюди, щоби свобідно виконувати релігійні практики своєї віри переслідованої у власній батьківщині, не могли на довшу мету жити хочби яким лагідним, хочби тільки формальним пануванням посторонніх, навіть якби це були верховоди власного народу (в даному випадку англійці). Тим гірше боліло їх, коли матірний край силував їх виконувати кривдні для них постанови. На це не дозволяла принесена ними свободолюбність. Тому вони підняли бунт проти посторонніх зазіхань, проголосили незалежність американських кольоній від Англії. В 1783 р. мусіла Англія цю незалежність у версайському мирі признати, а в 1855 р. вже займали Зл. Дрежави небувалий простір, такий, який мають сьогодні.

Культура первісного американського населення, що осіло в північній частині держави, не могла стерпіти невільництва чорних у південній частині. Американці звели чотирорічну т. зв. „горожанську" війну (покінчилася 1865) з південними плянтаторами бавовни за освободження муринів, за скасування невільництва. Безперечно, що були в цьому і внутрішні політичні причини: знищити неприборканих, гордих плянтаторів, схильних до отаманщини, відбираючи їм безплатного невільника. Всеж таки заважували тут визначно мотиви чистої людяности, яка могла бути більше впливом перетравленої культури ніж вродженої лицарської вдачі, витвореної під впливом демократичного настрою.

Завдяки природній культурі і демократизмові своїх перших горожан, створили Зл. Держави вже 1788 р. свою свободолюбну конституцію. Кожний зі стейтів (провінцій) має свою автономію і конституція запевняє кожному з них малощо не самостійність. Американська конституція (стаття 13) касує невільництво чорних, бо на думку толішніх демократичних американців-пуританів, не може один одного гнобити, чи накидати комусь свою волю. Стаття 14 і 15 навіть признає муринам виборче право до всіх законодатних тіл.

Коли я висловив своє здивування перед справжнім буржуєм, що поліція промощує дорогу комуністичному походові й замітив, що це осмілить комуністів домагатися зміни демократичного й суспільного ладу зовсім рішучими засобами, мені відповів американець добродушно: „Ну, щож, як нарід захоче то треба буде змінити". Щойно на добавок заспокоював мене, що в Америці революції не буде, бо метушню вносять тільки песимісти, якими є розмірно свіжі европейські приходні. Вони п..кищо — на думку того американця — тільки зверхово замериканізувалися наложивши на очі великі окуляри чи жвякаючи „гуму", але їх дух, це дух европейського невдоволеного нуждаря.

Тільки впливом ідеалізму й культури можна вважати також і ті жести американських багачів, які творять чи виновують університети, прилюдні бібліотеки, пребогаті збірками музеї, добродійні установи, величаві церкви і т. п.

оіями, краями та еміграційними центрами. Виробити правила про складення кошторисів окремими установами, організаціями і т. д. в краях, за океаном і на еміграції.

Всенародній національний податок. Його плян. Попередні дані з поокремих українських територій щодо можливого розміру податку і способів його збирання. Проект оповістки від Конгресу про встановлення всенароднього податку.

Питання внутрішньої позички. Всеукраїнська класова національна льотерія.

Проекти дрібних прибутків: національні марки, памяткові відзнаки, відзнаки національної єдности, народній дар на окремі потреби і т. д.

Фінансування Всеукраїнського Національного Конгресу і підготовчих органів до нього. Всенародня збірка на Конгрес. Асигнування коштів на цю мету українськими установами, організаціями, корпораціями і т. д. Памятна відзнака Всеукраїнського Національного Конгресу і прибуток від неї.

Законопроект про створення Всеукраїнської Фінансової Ради при Центральному Секретаріяті. Оголошення конкурсів на фінансові проекти.

СЕКЦІЯ ЕКОНОМІЧНА.

Загальний реферат про економічне становище українського народу в окремих державах, за океаном і на еміграції. Головні причини незадовільного економічного стану нашої нації. Можливости і способи піднесення добробуту.

Окремі галузі народнього господарства. Сільське господарство. Промисловість. Торгівля. Кооперація.

Сучасне безробіття: у селі, та місті; серед української інтелігенції; способи зменшення його. Контакт поміж окремими українськими територіями, еміграційними осередками і т. д. в справі улаштування безробітних. Акти Конгресу, за прикладом інших держав, для охорони безробітних від деморалізації.

Питання соціяльного забезпечення — можливі заходи Конгресу. Можливі кроки в справі економічного становища українського народу перед окремими державами.

Акція Конгресу, щоб створить „Залізний фонд“, урухомити українську торговлю і промисловість. Питання кольонізації.

Створення Всеукраїнської Ради Народнього Господарства при Центральному Секретаріяті, з відділами: сільського господарства, торговлі й промисловости, поборення безробіття, кольонізаційні справи.

Оголошення конкурсів на проекти поліпшення економічного стану українського народу.

Проекти окремих актів Всеукраїнського Національного Конгресу до українського народу в справі ширшого виявлення творчої господарської ініціятиви, уживання раціональних метод праці, доцільного використання часу і т. д.

СЕКЦІЯ КУЛЬТУРНО ОСВІТНЯ.

Загальний реферат про стан народньої освіти і національної культури на окремих українських територіях, за океаном і на еміграції.

Проблема єдиної мови і єдиного правопису. Проблема єдиного загального українського культурного типу.

Ліквідація неписьменности серед українців цілого світу; плян її. Мобілізація для цього безробітної української інтелігенції.

Явище денаціоналізації і боротьба з ним. Проекти відповідних постанов Всеукраїнського Національного Конгресу. Справа дошкільного виховання дітей. Нижча початкова українська школа на всіх теренах; середня, висока. Сучасний стан, хиби, необхідні поліпшення. Питання „соборности“ в мові цих шкіл, у підручниках, програмах, методах виховання і навчання. Т-во „Рідна Школа“, його діяльність і необхідне забезпечення. Необхідні виступи Конгресу перед окремими державами у справі українського шкільництва.

Справа позашкільної освіти на всіх теренах. Позаочне навчання. Т-во „Просвіта“ і його фінансова санація. Справа видавнича. Ширення книжок. Бібліотеки. Признання Конгресом за окремими бібліотеками всенаціонального значіння. (обовязкові примірники всіх видань для них).

Постанова Конгресу щодо поліпшення становища українських письменників, журналістів та інших робітників пера. Захист їх професійних прав.

Культурні взаємини між українською Европою і українською Америкою. Справа української науки. Підготовка молодих учених і фахівців. Українські Наукові Інститути. Питання про створення Всеукраїнської Академії Наук.

Всеукраїнська Рада Національної Культури при Всеукраїнському Центральному Секретаріяті, як генеральний штаб української культури.

Нищення української інтелігенції на Радянській Україні і завдання позарадянського українства. Діяльність Всеукраїнської Ради Національної Культури: плянування культурно-освітньої роботи у всіх ділянках; доцільний розподіл і використання існуючих культурно-національних сил (трудова повинність), реєстрація української інтелігенції.

Українське мистецтво. Спів. Театр. Музика. Українські архиви і музеї; їх потреби. Постанови Конгресу в цих справах. Постанови в справі охорони українських памяток та охорони могил.

Підтримка молодих талантів. Опіка старими діячами української культури.

СЕКЦІЯ ПРЕСИ І ПРОПАҐАНДИ.

Реферат про загальний стан української пропаганди. Існуючі нині українські пресові бюра, товариства журналістів і письменників та інші органи пропаганди. Їх недостачі і потреби. Проект єдиної всенаціональної організації інформації та пропаганди. Створення Всеукраїнської Ради преси і пропаганди, при Всеукраїнському Центральному Секретаріяті. Організація світової пресової служби. Інші засоби пропаганди української справи: Українська Національна Капеля; Радіо; Кіно; Театр; Виклади; Виставки творів українського мистецтва (образи, різьба, народні вироби, жіночі праці, мистецькі видання). Постанови Конгресу і заходи Всеукраїнського Центрального Секретаріяту перед окремими державами і фірмами, для урухомлення окремих засобів пропаганди (радіо, кіно). Мобілізація потрібних для пропаганди сил у всеукраїнському розмірі (найвидатніші українські промовці, лектори, співаки, музики).

Всеукраїнський Національний Конгрес, як засіб пропаганди української справи. Організація інформації світової преси про Конгрес, про хід його праць і важніші постанови.

Віктор Приходько.

(Докінчення буде.)

Д-р Зайц на волі.

ВІДЕНЬ, 10. 8. ПАТ. Б. провідника австрійських соц.-демократів і б. бурмістра Відня д-ра Зайца, що від часу лютневої револьти находиться у вязниці, випущено вчора на волю з причини недуги. Його перевезено до санаторії, де находиться під наглядом поліції.

——o——

По широкому світі.

— Канцлер Шушніґ відлетів з Відня до Будапешту, де відбуде конференцію з угорським премієром Ґембешом.

— Пруське міністерство освіти оголосило розпорядок, яким зносить від весни 1935. р. вживання латинської азбуки.

Маючи такі прояви любови ближнього, великосердя чи демократизму перед очима, мусить глядач дивуватися, що ті американці, які чваняться і гордяться увільненням муринів з невільництва, всеж таки не можуть звикнути вважати чорних за рівних собі людей. І чорні зносять цю наругу. Мабуть тому, що самі не виборели собі писаної свободи.

Неписане право „лінчу“ (самосудної кари смерти), якого вживали колись на заході Америки до винуватців без розбору, сьогодні вживають у деяких південних стейтах майже без винятку тільки до чорних (у 1908 р. злінчували 7 білих, 93 чорних; 1913 — 1 білого, 50 чорних; 1930 — 1 білого, 20 чорних). Південні стейти ще й тепер видають менше на виховання муринських дітей, як на ту саму ціль для білих. У деяких державах мають чорні визначені окремі місця (звичайно найгірші) в залізницях, трамваях, автобусах. Місце у спальному вагоні може дістати мурин тільки за посередництвом білого приятеля. Їх не впускають до ресторанів, до яких заходять білі, навіть колиб це були поважні доктори фільософії, лікарі, або інші інтелігенти. Білі не студіюють на університеті, де ходять чорні студенти й викладають чорні професори. При виборах бувала постава білих виборців супроти чорних така, що вони не важилися йти до голосування. Навіть мешкати не хотять білі з чорними і то не тільки в тих самих домах, але й у тих самих частинах міста.

Цієї ненависти до чорних не можна собі пояснити навіть страхом перед зростом чорних. Бо от далі з книжки Negro Year Book 1931/32 кажуть, що надвижка народин над смертністю в американських білих рівнялася 1926 р. 8.5 на тисячку, а в чорних усього 6.9.

——o——

Велика посуха в Америці.

НЮ ЙОРК, 10. 8. ПАТ. За звідомленням летуна, що доконав лету над долиною Місурі в Тексасі, втрати наслідком посухи величезні. На просторі соток миль все висохло. Ріки та озера зовсім повисихали, а їхні русла ствердли від горя[чого сон]ця. Поля виглядають як пустиня, ніде не видко ні стебла трави, ні ростини. Вигинули не тільки домові звірята, але й дика звірина та птахи. Південна частина долини потерпіла від посухи великі втрати.

На анґлійських залізницях спокій.

ЛЬОНДОН, 10. 8. ПАТ. Страйк залізничих службовців зліквідовано. На вчорашній конференції між представниками залізничих товариств В. Британії і делегатами професійного союзу залізничників прийшло до порозуміння. Управа залізниць згодилася привернути половину квоти, потрученої перед з роками з пенсії. Нема сумніву, що всі залізничі союзи цю пропозицію приймуть.

Адмірал Бирд відозвався.

МАЛА АМЕРИКА, 10. 8. Адмірал Бирд, який від кількох місяців не давав знаку зі свого табору біля південного бігуна, скомунікувався нарешті радієм в табором Мала Америка. Він заявив, що почувається добре. Наслідком одержаного сигналу сьогодні вирушили три гидроплани, щоби дістатись до табору адмірала, де перебуває від 5 місяців.

На електричному кріслі.

НЮ ЙОРК, 10. 8. ПАТ. У вязниці Сінґ Сінґ страчено на електричному кріслі Анну Антонхо, яка вбила свого чоловіка, щоби взяти асекураційну премію. Опісля страчено двох її спільників Сальту і Ферація.

——o——

„Із наших літнищ".

Жеґестів-Живець.

I.

(Західна українська етноґрафічна границя, дещо з історії живця, живець і лемки, погода, повінь, ціни, побажання до „Маслосоюзу").

Граничною лінією укрїнської етноґрафічної території можна сміло назвати ріку Попрад, що зеленковатою гадюкою веться з шумом вузьким просмиком поперек скелистого Бескиду з полудня на північ і під Санчем вливає свої води до Дунайця. А граничними селами здовж лінії Попраду по цій стороні політичної границі, тобто по польській державній стороні, коли їдемо з Нового Санча — нижче Пивничної є: Верхомля (або як тут населення називає Верховия), Зубрик, Жеґестів, Андріївка, Милик, містечко Мушина і Лелюхів. З вичислених місцевостей лише Мушина є польським містечком, Зате всіх 6 сіл є чисто українськими під національним і віроісповідним оглядом громадами. Але українські автори історичних моноґрафій тих околиць, як І. Петрович у розвідці: „Сандецкая Русь", чи М. Криницкий в „Іст. сост. нам. Муш.", подають, що колись ця гранична лінія сягала ще дальше на захід під Новий Торг, чого доказом мали би бути ще й нині збережені чотири чисто українські села біля Щавниці, з котрих Явірки Руські і Шляхтова є вповні 100% українські. — Зате польські автори як Лепковскі у розвідці „Ruś Sandecka", чи С. Моравскі у своїй двотомовій моноґрафії п. н. „Sądeczyzna", а також Володислав Бенбинек у розвідці „Starostwo Muszyńskie", твердить, що колись ці сторони були польські і щойно завдяки кольонізації волоській в XVI—XVII в. в. ці сторони скольонізовано з угорської сторони українським етноґрафічним елементом. Однак найновіші польські автори, як на прим. б. провідник людовий Ян Стапінські у своїй праці „Łemkowina", поміщеній в „Gospodarzu Polskim", рік VIII., за 1934 р., твердить, що тутешнє українське населення є окремим, самостійним славянським племенем лемківським, що є помостом між польським народом та словацьким, якому тільки релігія греко-кат. надала закраски української.

Та смуга української границі є багата у джерела шавових вод, якими здобула собі широкий розголос. Із них найславніша своєю цілющою силою вода в Щавниці, Жеґестові, Мушині і Криниці.

На границі катастральних громад Жеґестова й Андріївки є в лісах славні жеґестівські джерела, які відомі були вже як чудодійні у першій половині XVIII. ст., як твердить про це др. Ф. Ґаґоевіч у розвідці „Zdroje lekarskie w Żegiestowie", виданій у Вроцлаві 1861. А перша друкована стаття про жеґестівські джерела була поміщена у часописі „Przyjaciel Ludu" з 1849 р. ч. 20, п. н. Wiadomość o wodzie żegiestowskiej". Над цими джерелами, що нині називаються джерелом Анни й Андрея, повстав нинішній живець, який прийняв назву від села Жеґестова, від котрого віддалений майже на 3 km.

Основником цього живця був меткий міщанин з поблизької Мушини Ігнатій Медвецький, який, хоч не мав більшого маєтку, викупив за безцін від жеґестівецьких лемків партії землі довкола джерел, подбав за хемічний розбір складників води і вже в 1847. виставив перші лазнички. І хоч доступ до цього джерела між скелями був дуже трудний, бо треба було їхати окружною дорогою фірами через Криницю і Мушину, то початкуюче заведення не то що не впало, але почало навіть конкурувати з Криницею. А закріпилася слава Жеґестова від 1860 р., коли лікарем заведення став гарячий прихильник гого живця др. Ґоґоевіч.

Нині живець Жеґестів є приватною власністю інж. Крукерка, посадника в Коросні, і несе свойому власникові й у теперішні літа крізи понад 100.000 зол. чистого доходу річно,

Колишні власники, селяни, є нині фіякрами, портієрами, службою готелевою, то продають літникам гриби, „яфири", малини, або жебрають на роздоріжжах як „бортаки". Але в Живця таки користають найбільше. Тому бажають якнайбільше лікуванців і є супроти них дуже чемні. До управи живця і до його власника відносяться льояльно. В них слідний льокальний патріотизм. Вони гордо заявляють, що жеґестівські води ліпші ніж криницькі, бо „жеґестовска вода лічит вшитко, з дачим лем хто тадий приіде".

Але в цім році ровмірно небогато тут літників. У минувшім році було більше, тай зарібки були кращі. А винне цьому „враже веремя", себто погода, якої тут таки годі дочекатися До цього ще й страх який викликала повінь, що ті сторони навістила. Кажуть лемки, що ані найстарші в селі не памятають такої потопи. Тож то у вузькім кориті вода піднеслася на 7 м. понад свій рівень. Ми пережили тут хвилі страху й емоції. Але не зробив шкоди Попрад в Жеґестові, бо нема над його берегами піль, лише кілька віль заляв, але без жертв у людях. Селяни тут вірять, що це Бог людей так за „образу боску" покарав і дав знак перестороги, що може потопом вигубити, як люди не поправляться. За такі важкі гріхи уважають між іншим також переходи з католицької віри на православну, що знов православних дуже іритує. Бо якраз православним в Андріївці і Милику поля Попрад замулив.

З лікуванців переважають поляки і то з Кракова, Шлеська та Варшави. Жидів тут нема. Вони мешкають в селі, бо попередніми літами ані дім „здройови", ані пансіони їх не приймали. Тепер, коли прийшла кріза тай жидівський гріш примаранлизий, жиди ображені і до живця не пхаються. Тому тут тиша, справжній випочинок для перетомлених нервів. А краса краєвидів — швайцарська. Воздух гірський, вітрів нема, бо живець окружений з усіх сторів вінцем гір, високих на 900—1000 м. а долиною Попраду отворений на полудневий схід — до Словаччини. Сам живець положений на висоті 500—530 м., а внизу, у його стіп шумить по скелистім дні „шумний", як його тут називають Попрад на висоті 450 м. понад рівнем моря. Гори і всі береги вкриті смерековим лісом: тому, коли горячим літом сонце засвітить, а живиця роспечеться, воздух бальсамом лікує легені.

Але як ми того сонця спраґнені...

Ціни того року впали, в порівнанні з минулим роком. У пансіонах повне удержання коштує 9—8—7 зол., в домі „здройовім" 15 зол.; купіль мінеральна 4 зол., а боровинова 6.50 зол. Їсти дають всюди дуже добре й багато. Можна також харчуватись окремо в харчівні. В часі повені, коли ми були тиждень від Санча відтяті, тоді було скупо з харчами, бо сюди все спроваджують з долів. Дається відчувати тут брак, як і в Криниці тай в Мушині крамниць „Маслосоюзу".

С. П-ський.

КАТАСТРОФА НА СУШІ І НА МОРІ.

БУКАРЕШТ, 10. 8. ПАТ. Недалеко стації Рокеа зударилися два вантажні поїзди з нафтою. Внаслідок вибуху цистерн-ваґонів згинули 6 залізничних службовиків. Комунікація на залізничій лінії перервана.

ПАРИЖ, 10. 8. ПАТ. Корабель „Усодімар", який їхав до Неаполю зударився з кораблем „Паляда". Трьох моряків убитих, а 18 ранених. Корабель „Паляда" неушкоджений.

—o—

НОВИНКИ

— **Закінчення українських півосель у Львові.** Неділя, 12. серпня ц. р. це день закінчення львівських півосель. В годині 8.30 рано Служба Божа, на яку прийдуть всі діти, що були на півоселях. В год. 10. у великій салі Т. ім. Лисенка вул. Шашкевича 5, святочне закінчення, в якого програму входять танки, хори та інсценіза-

---

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 12. СЕРПНЯ 1934.

Д-р мед. РОМАН ГОЦЬКИЙ. 2)

Інстинкт аґресії.

(Психольоґічний нарис.)

Психоаналіза. — Садизм і масохізм. — У людській громаді. — Видовища і література.

Психоаналіза Фройда визнає існування двох, по суті ріжних інстинктів, що кермують життям, а саме самозбережний і творчий інстинкт Ероса, коли брати його у найширшому розумінні, як ціль зєднювати єства у щораз більші спілки (приязнь, еротика, любов до рідні, народу, кляси, ідеалів і т. ін.) і руїнницький інстинкт. Психоаналіза признала руїнницький інстинкт на підставі загальних обсервацій, до яких довела оцінка проявів садизму і масохізму.

Садизм, це полове збочення, де людина відчуває заспокоєння, коли одночасно завдає біль свому партнерові, себто ставиться вороже до партнера другого пола (кусає, бє, ранить і т. ін.) Масохізм це полове збочення, де людина у пригрі полового акту шукає болів, а саме жадає від свого партнера, щоб він її принижував (бив, ранив, опльовував і т. ін.). Абстрагуючи від еротичного складника, бачимо, що в садизмі руїнницький інстинкт звертається назверх проти іншої особи, а в масохізмі проти власної особи. У масохізмі бачимо, що існує нахил, якого мета — нищити себе.

У садизмі і масохізмі маємо приклади змішання обох інстинктів, Еросу й аґресії. З цих зразків можна вгадати, що еротичний чинник і аґресія рідко — може ніколи — виступають окремо, але вони зливаються разом у найріжнородніших пропорціях мішаного типу і саме тому є для нашого осуду недосяжні. Руїнницький інстинкт знаходиться в корінні кожного зусилля, праці, відповідальности, жертви, революції і т. і.

Енерґія руїнницького інстинкту у наших предків витрачувалася так, що вони розшарпували звірят і людей. В індивідуальному житті людини аґресія появляється вже в дитинстві. В часі полового дозрівання руїнницький інстинкт додає силу половому гонові і змішнює аґресію у відношенні до другого полу, частинно є на службі власного самозбереження, себто підсилює пробоєву снагу, амбіцію, окремої людини й її безоглядність. Бачимо це у спробах досягти суспільне становище, частинно цей інстинкт губиться у продукційнім гоні У всякому разі людина, що живе у так званій культурній громаді має здебільша наґоду природно і штучно заспокоювати руїнницький інстинкт. Більш або менш благенька тиранія, сварливість, сваги, вибухи гніву супроти осіб, з якими люди мусять жити ближче або дальше це прояви руїнницького інстинкту.

Щоденно витрачують люди потребу аґресії у своїй професії, під плащем партійних, національних і клясових відрухів, у ненависти, інтриґах, сплітках, заздрощах, докучливости, бійках, у спорті і т, ін.

Видовища, на яких витали, або розстрілювали засуджених на смерть мали завжди непроглядну юрбу глядачів. Один із моральних принципів каже: не убий. Така сильна заборона може протидіяти тільки так само сильному імпульсові. Чого людська душа не прагне, не треба забороняти, бо воно само себе виключає. Саме наголошуваний наказ: „не убий", впевняє нас, що походимо від безмежно довгого ряду поколінь душогубів, в яких, як може ще в нас самих, лежала в крові насолода на вид морду. Сцени бичування, вбивання на паль, насильства, подробиці з різні шляхти, катування ковакін, знущання над людьми це старні ефект, яким користуються автори (згадаймо хочби Сенкевича, Жеромського, Словацького), в образі і на фільмі, головно у Східній Европі. У театрі, кіні і книжці закликає наш сьогоднішній світ до бунту проти нормального стану і до його знищення. Безліч прикладів заспокоювання людської аґресії можна найти в історії політики

(Продовження буде.)

пія життя на півоселях. Після ліквідації півосель лишається ще 900 зол. довгу і тому просимо всіх, хто розуміє, чим є півоселі для убогих дітей, допомогти нам виплатити наші зобовязання. Запрошуємо теж усіх, хто любить дітей, на закінчення півосель, щоби поглянули на радісні личка нашої убогої дітвори, яка бодай 6 тижнів в році була весела та неголодна. — **Комітет.** Жертви на півоселі приймає Центробанк, вул. 3 Мая.

— **Нові консулі у Львові.** Французьким консулем на львівське, тернопільське і станиславівське воєвідство з осідком у Львові став Жан-Етієн Мегре. Совітським консулем у Львові став Петро Трофимович Світнев з обсягом ділання у воєвідствах львівському, волинському, тернопільському, станиславівському, краківському і люблинському.

— **Спеціяльний потяг** до Заліщик і Чернівець зі Львова в неділю, 12. ц. м. в год. 6.40 рано. Потяг прибуде до Тернополя в год. 10.45, до Заліщик 21.00. Везе з собою реставраційний і дансінговий вагон і буде по дорозі зупинятися на всіх більших стаціях.

— **Товаришам зброї 9, 24, 58 і 77. п. п. австро-угорської армії до відома.** Заходом бувш. товаришів зброї, теперішніх громадян австрійської республики, боєвиків 9, 24, 58 і 77 українських полків піхоти колишньої австро-угорської армії відбудеться 8. вересня ц. р. в год. 6. вечором у церкві св. Варвари у Відні, при співучасти почесної сотні австрійської армії відкриття пропамятної таблиці в честь поляглих вояків тихже полків. Після відкриття пропамятної таблиці, відбудеться збірка учасників свята у гостинниці „Цур Пост“ (Zur Post) зараз біля церкви та спільна знимка. На другий день, 9. вересня відбудеться при співучасти звиш 200.000 учасників, боєвиків світової війни, відкриття памятника поляглим у світовій війні (Heldendenkmal), в якому б. боєвики наших полків візьмуть корпоративну участь. Повідомляючи українське громадянство про це надзвичайне свято, Комітет просить всіх б. боєвиків згаданих полків, яким доля судила остатись при житті, а які хотять взяти участь в цьому святі, подати про це негайно до відома Комітетові під адресою: Fr. Umlauf Wien I. Renngasse 9, зазначуючи рівночасно число колишнього полку. **Комітет.**

— **Хто виграв на льотерії?** В першім дні тягнення Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 100.000 зол. на ч. 51389. 15.000 зол. на ч. 116582, 133121, 134940, 157404. 10.000 зол. на ч. 96482, 161238, 163309. 5.000 зол. на ч. 154864. 2.000 зол на ч. 29904, 65282. 1.000 зол. на ч. 45534, 66073, 89195, 103310, 104026, 120121. 500 зол. на ч. 660, 10625, 23226, 27039, 28463, 32765, 34264, 65646, 65984, 68186, 73253, 75741, 83475, 91300, 117265, 118646, 128691, 129080, 137185, 144564, 153676, 152160, 159074, 167388, 13415, 97856. 400 зол. на ч. 1570, 2911, 4532, 8580, 17100. 17508, 21686, 24902, 32888, 48554, 49437, 49466, 50979, 57457, 64719, 65795, 88638, 95843, 97106, 97359, 98426, 109814, 115079, 116072, 121977, 135818, 140937, 144787, 160034, 162001, 50783, 51267, 73182, 79560, 81481, 90374, 103287, 164569. 300 зол. на ч. 11063, 12998, 22966, 31272, 111471, 116625, 117053, 124055, 125554, 139793, 141901, 145838, 150535, 151363, 152240, 154021, 166387, 166867, 168979. — В другім дні тягнення Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 300.000 зол. на ч. 56439. 20.000 зол. на ч. 40712, 70787. 15.000 зол. на ч. 119046. 5.000 зол. на ч. 11700, 65942, 83735, 92899, 94711, 95838, 107373, 110, 66288, 78476, 168743. 1000 зол. на ч. 1963. 7637. 9119. 38328. 101944. 114325. 125270. 500 зол. на ч. 4913, 11661, 13483, 27338, 29018, 35428, 35494, 37758, 50386, 65736, 65875, 77857, 81674, 95754, 98480, 107771, 126753, 127603, 128482, 144615, 150808, 156110, 159714, 153178, 162301. 400 зол. на ч. 15427, 17158, 18714, 18893, 43385, 43765, 45023, 50405, 70094, 81857, 89653, 97462, 98417, 81674, 95754, 98489, 107771, 126753, 127603, 128482, 161359, 165436, 166225, 166711. 300 зол. на ч. 1368, 5677, 12173, 12544, 16378, 24826, 53201, 55196, 57102, 60208, 71130, 85778, 87406, 90367, 92844, 109611, 112254, 116504, 117128, 134542, 135934, 136085, 141239, 141883, 142150, 145865, 146761, 149402, 159210, 165673, 165816, 166747. 50.000 зол. на ч. 113723. 20.000 зол. на ч. 55697. 10.000 зол. на ч. 40474, 43227, 62931. 5.000 на ч. 67549. 2.000 на ч. 29347, 33865, 106283, 115056, 121733, 154405. 1000 зол. на ч. 67035, 73309, 88880, 91334, 131457, 143726, 164665 500 зол. на ч. 3936, 36954, 37568, 42267, 59336, 68318, 75239, 97327, 103688, 110562, 111068, 126879, 143812, 153047, 165192, 115171. 400 зол. на ч. 5781, 9023, 11886, 17259, 17451, 24518, 34403, 37617, 5978, 60282, 66574, 75383 79037, 98642, 102327, 106460, 109095, 122089, 123992, 141062, 161708, 163083. 300 зол. на ч. 1835, 6345, 9344, 24543, 26990, 27154, 27253, 51069, 52806, 56281, 57831, 58131, 62763, 62935, 63061, 63779, 64892, 65930, 69892, 75540, 76546, 84605, 85126, 192252, 99837, 108930, 128861, 137831, 139339, 149860, 151802, 153754, 155867, 165854.

— **Львівська хроніка.** Арештовано Мих. Мельника, що продав на Знесінні за 15 тисяч зл. дім, що не був його власністю. — Відставлено до вязниці нотаріяльного субститута Мaєра, засудженого на 2 роки за спроневірення депозитів і готівки, яку мав передати маґістратові. — На Сиґнівці отруїлася Стефанія Мазанківна з причини невилічної недуги. — У головному шпиталі померла Брониславa Райзес, отроївшись з тої самої причини.

— **Краєва хроніка.** На лінії Стрий—Дрогобич, біля села Нежухова наїхав вантажний потяг на стадо коров і одну вбив на місці а другу сильно покалічив. — У Жлякарах Вел. пов. Сокаль утонув у Бузі 19-літній Влад. Бучко підчас купелі. — В Яжові Стр., пов. Яворів, Василь Масилечко в часі сварки вбив 72-літню матір, домагаючись, щоби записала йому цілий маєток. — В Підволочиськах помер 46-літній Палик Лука, затроївшись денатуратом. — У Дзвинячці, пов. Борщів упав великий град і знищив поля на просторі 124 гектарів. — В Сокалі появилося кілька випадків скаженини псів. — В Дрогобичі вештається шайка жінок і окрадає склепи. — В Якубівці пов. Городенка втопився в потоці 9-літній Василь Водводюк. — У Вільхівці, пов. Городенка, повісився 73-літній Іван Вербицький, стративши маєток на процеси. — В Ясеневі, пов Городенка, арештували громадського писаря Маріяна Ковалева за зловживання на шкоду громади.

— **Коморник перед судом.** В Дрогобичі станув перед городським судом судовий коморник Стан. Неситко під замітом грошевих зловживань на суму 3.609 зл. Суд увільнив обвинуваченого від спроневірення і засудив тільки за недбале ведення книг на 1-місячний арешт з припиненням кари на 2 роки.

— **Голодівка безробітних.** Сімох безробітних робітників „Губицької рафінерії“ в Дрогобичі замкнулися в домівці робітничого тов-а і від 5. ц. м. управляють демонстраційну голодівку. Вони від пів року не мають заняття.

— **Пожежі.** В Лянерівці пов. Камінка Стр. згоріло 11 господарств на загальну шкоду 18 тисяч зл. Причиною пожежі була необережність з вогнем. — В Черніятині пов. Городенка згоріла одна хата.

— **Львівські вломники в Радехові.** Львівська поліція зліквідувала злодійську шайку, що обікрала палату гр. Баденія в Радехові, забравши срібну столову заставу і біжутерію вартости 25 тисяч зол. Крадежі доконано при допомозі авта, яким злодії повезли добичу до Львова. По дорозі авто здефектувало, отже шайка частину вкрадених річей сховала в сусідному лісі, а решту принесла до Львова й затопила в одному підміському ставі. Поліція арештувала злодіїв, які вказали місце, де сховали вкрадене срібло. Було його 10 кґ.

— **Автобусова катастрофа на ріці Бузі біля Садівного ще не зліквідована.** Нурці, яких спроваджено із Ґдині, мають важку роботу з видобуттям автобусу з води. Нурець, що спустився на дно, ствердив, що колеса і вісь автобусу застрягли в болоті і намулі. Коли спустився вдруге, привязав до оси ланцюх, підчас тієї роботи попав ногою на дах автобусу і пробив його так, що не міг ноги видобути. Зробив це аж при допомозі ножа. Нурець натрапив також на двері, але не міг їх отворити. Закладаючи ланцюх, знайшов одного пасажира, придавленого колесами автобусу. Коли нурець виплив на верх, ланцюх почали тягнути військо і робітники. Одначе ланцюх не видержав у воді напруги й урвався. Тоді привязано додаткову линву, якою й перетягнено автобус на пять метрів від берега на глибину 3 метрів. Вода над автобусом висока тепер тільки на 65 цм. Роботи тревають дальше. Кілько властиво осіб погибло при тій страшній катастрофі, покищо не знати. Стверджено що крім 18 відомих осіб був в автобусі ще один вояк, який теж згинув. Щофера автобуса, що вратувався, арештовано.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Успішна збірка.

Така собі маленька новиночка з „Газети Поранної“: „Збірка на бідних дітей у Варшаві принесла 2794 зол., з чого видатки „пропагандові“ і „ріжні“ винесли 2668 зол.“.

Одним словом збірка дала 126 зол. чистого прибутку, що після кількох засідань і горячої дискусії буде розділене на бідних дітей мілюнового міста.

От що значить, коли до справи возьмуться люди, які на тім розуміються, мають практичний змисл і серце, чутке на дитячу нужду.

Уявляю собі комітет збірки.

Точка перша порядку нарад: афіші.

Знайомий пані Ової артист-маляр обіцяв безкорисно намалювати, тільки за зворотом видатків на суму... 500 зол.

Прийнято.

Точка друга: відзнаки.

Знайомий пані Іксової сам зголосився зробити проєкт задурно, тільки з винагородою за страту часу в сумі... 200 зол

Прийнято.

Точка третя: Часописні нотатки, оголошення, оповістки, пригадки, заохоти і т. п. згадки. Очевидно з вичисленням усіх комітетових разом з усіма титулами, зате з огляду на ощадність тільки назвища товстими черенками.

Прийнято.

Точка четверта: З огляду на величезні віддалі ріжних збіркових пунктів, розвести комітет автами на місця, а вечором звезти до льокалю засідань.

Прийнято.

Після того кілька засідань чисто організаційного характеру і врешті — день збірки.

Пані в чудових строях і погідних гуморах.

— На бідні діточки!...

Чарівний усміх, а пушка „дзень“.

— На наших найменших і найбідніших!

Усміх і „дзень“.

І так до вечора.

А вечором — 126 золотих чистого.

А потім радість тисячів маленьких нуждарів, що є ще на світі добрі люди, які за них дбають. Одна-одинока збірка і кожна бідна дитина дістає... обіцянку на другу збірку.

Моральний успіх блескучий. Особливо для комітету. Багато нових знайомств, анекдот і запрошень „на гербатку“.

Галактіон Чіпка.

— **Царський двійняк.** Пекар Єдваков належав перед війною до найпопулярніший мешканців Петербурга. Він був двійняком царя Миколи II., в тому, що казав собі так само стригти бороду як цар, на вулиці всі за ним оглядалися. По революції про Єдвакова всі якось забули, аж тепер знов усміхнулося йому щастя: Більшовики крутять фільму з життя царської Росії, а ролю Миколи II. має грати Єдваков.

— **Найдорожчий фільмовий рукопис.** До фільми „За сто літ" написав сценарій відомий, англійський письменник Велс. Фільму накручує на Ельстрі відомий режісер Леві Мільстон,, який спеціяльно з тією метою приїхав з Голівуд до Англії. Кружляють поголоски, що Велс дістав найбільший гонорар, який колинебудь виплатили сценаристам. Тієї цифри годі собі уявити. Деяким мірилом здогадів може бути цифра 100.000 долярів, яку виплатили авторові сценарія до фільми „Надходить зима".

— **Люди леопарди.** В Африці є поширене тайне товариство „людей леопардів". Члени союзу перебрані в звірячі шкіри нападають на свої жертви й убивають їх приладом зробленим зі сталі, що нагадує лапу леопарда. Ці душегубства є ритуальні, але з ними лучаться також убивства для грабежі. Викрити злочинців майже не можливо, бо жаден мурин не зрадить члена союзу, навпаки: в разі небезпеки буде йому помагати. Тому англійський уряд узявся до справи інакше. Замкнув 700 чорних чарівників до вязниці й заповів, що коли злочини повторяться, буде „чудотворців" вішати. Причина такої поведінки така, що муринські чарівники, це засновники та члени „Союзу Леопардів". Мають вони величезний вплив на людність, а використовують його підбурюючи мешканців до найгірших злочинів.

— **10 тисяч чужинців покидає Стамбул.** Турецький уряд видав закон, що всі чужинці, які не придбали дотепер турецького громадянства, не можуть вести торгівлі та виконувати вільні професії. На основі цього закону 10 тисяч чужинців покине Стамбул.

— **Досмертна мовчанка.** Один з горячих приклонників та учеників Гандія, колишній редактор газети „Молода Індія" вступив до монастиря і прирік досмертну мовчанку. Щоби не зломити обіту, фанатик приказав зшити собі уста золотою ниткою. Харчі поликає через трубку.

— **Артистка головою політичної партії.** Зідома мадярська оперетковa артистка Сарі Федак, яка з тріюмфом виступала у першорядних театрах у Відні, Парижі, Льондоні та в Злучених Державах (про Будапешт навіть не згадуємо), перекинулася на іншу ділянку суспільного життя, бо у вир політичної боротьби. Оснувала нову політичну партію „Національне Обєднання". Вже давніше пробувала вона пера і поміщувала статті у пресі на актуальні теми гостро виступаючи проти уряду. Гіркий хліб опозиції мабуть не смакує, бо теперішня її нова партія буде проурядовою. Політики віщують їй навіть карієру і впевняють, що при найближчих виборах С. Федак виберуть посолкою до парляменту за її красномовність та великий політичний хист. Тепер у мадярському парляменті є три посолки: соціялістка Анна Кетлі, Ліля Мельцер з проурядової партії та монархістка баронова Фидипа Орослі. Четверте місце займе мабуть С. Федак. Злобні язики впевняють, що С. Федак скоро розчарується до політичного життя, бо легше бути політиком на сцені, ніж у щоденному житті. А покищо С. Федак не зражується тим і уладжує сходини нової політичної партії та товмачить у голови своїм слухачам програму своєї партії.

— **Запався острів.** У наслідок землетрусу в середущій Америці, в републиці Панама, запався у море острів Севіля.

— **Дивний звичай.** В Індії панує звичай, що батьки вже малолітних дівчат видають заміж. Це впливає відемно на потомків. Англійці видали закон зі забороною женити дітей. Одначе індійці обходять закон таким чином, що везуть своїх дітей на французьку територію і там женять. Одного дня в Янамі батьки поженили 90 дівчат від 5 до 10 років з хлопцями 15—18 літними.

—o—

‡ ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

ОЛЕКСАНДЕР КРІЛЬ

учитель, держ. ґімназії в Коломиї, колишній поручник У. А. Г., помер дня 4. серпня в Коломиї в 43-ім році життя. — Рідна земля йому пером.

Листування Редакції.

Д-р Р. Д., Стрий: Справа гонорару для п. Ф. С може бути полагоджена тільки після повороту головного редактора з відпустки.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Снятин:

11. VIII. „Залізна острога"
12. VIII. „Мазепа."
12. VIII. „Залізна острога„ в селі Карлові о год. 3 попол.

Заболотів:

13. VIII. „Корневільські дзвони".
14. VIII. „Товаріщ".
15. VIII. „Королева кіна".
16. VIII. „Детектив".
17. VIII. „Залізна Острога".

Зі Заболотова їде театр до Коломиї.

Великий Міський Театр.

Неділя, 12. VIII. год. 4 поп. „Голуба кров" вистава льосована.

Неділя, 12. VIII. год. 8·30 веч. „Яхт любови" вистава льосована.

Театр Ріжнородностей.

Субота. 11. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла" премієра.

Неділя, 12. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла" премієра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Пат і Паташон композитори".
АТЛЯНТИК: „Карієра Анни Карвер".
ВАНДА: „Дівчина з гір" і „Рінальдо Рінальдіні".
КАСІНО: „Жінки в його житті".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Омана щастя" і ревія.
МІРАЖ: „Роскішна пригода" і Фліп та Флап.
МУЗА: „Дама з нічного клюбу".
ПАН: „Зле кохання" і „Бастер Кітон одружиться".
ПАЛЯС: „При замкнених дверях".
ПАСАЖ: „Манджурія горить" і ревія.
РАЙ: „Спів, цілунок, дівчина".
СВІТ: „Син Індії" та „Фліп і Флап".
СОНЦЕ: „Блески та тіні кохання", ревія.
СТИЛЕВЕ: „Банта" і ревія.
ХІМЕРА: „Жовтий детектив".
УТІХА: „Переслідувана долею" і ревія.

Закордонне радіо.

Субота. 11. серпня 1934.

Відень (506,8) 17·40, 19·20 Плити, 20·30 Комедія, **Прага** (470,2) 20·00 Гарна Олена, **Талін** (410,4) 20·15 Легка музика, **Париж** (1649) 20·00 Легка музика, **Штрасбург** (349,2) 17·00—18·00, 20·45 Концерт, **Білгород** (439,8) 20·00 Сотворення світа — ораторія, **Рига** (514,6) 19·30 Концерт, **Берлін** (356,7) 19·00 Симфонічна музика, **Мінхен** (405,4) 12·00 Концерт, **Штутгарт** (522,6 20·15 Весела авдиція, **Осльо** (1154) 20·30 Радіоконцерт, **Букарешт** (365) 20·15 Балетова музика, **Міляно** (368,6) 20·45 Опера, **Рим** (420,8) 17·10 Концерт, 21·30 Симфонічний концерт.

Неділя, 12. серпня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симфонічний концерт, 15·30 Сучасна данська музика, 16·50 Легка музика, 20·05 Опереткова музика, 22·00 Танкова музика, **Прага** (470,2) 7·00 Концерт, 8·30 Органи, 9·40, 17·30 Плити, 12·15 Радіоконцерт, **Париж** (1649) 10·15 Популярний концерт. Плити, 20·00 Веселий вечір, **Гільверзум** (18·75) 14·40 Концерт, **Берлін** (356,7) 14·30 Концерт, 18·40 Камеральна музика, **Гамбург** (331,9) 11·00 Концерт солістів, 16·00 Легкий концерт, **Ляйпціг** (382,2) 12·00 Легкий концерт, 16·00 Радіоконцерт, **Мінхен** (405,4) 13·00 Симфонічний концерт, 15·20 Легка музика, **Осльо** (1154) 17·15 Концерт, 18·45 Камеральна музика, **Букарешт** (365) 20·15 Концерт, **Будапешт** (549·5) 12·30 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт, 18·00 Танкова музика, 20·45 Комічна опера.

Львівське радіо.

Субота, 11. серпня 1934

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти. 12·05 Огляд преси, 12·10 Плити, 13·00 Полудневий денник, 13·05, 16·00 Концерт, 16·40 Фортепян, 17·00 Авдиція для дітей, 17·25 Камеральний концерт, 18·00 Що читати, фейлетон, 18·15 Мандоліністи, 18·45 Пані з під св. Юра, 19·00 Всячина, 19·10 Програма, 19·15, 22·10—23·00, 23·40—24·00 Плити, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Концерт, 20·30 Остання облога Камянця Подільського, 21·02 Вечірний денник, 21·12 Легка музика, 22·00 Актуальна гутірка, 23·00 Комунікат, 23·05—23·40 Трансмісія з Варшави.

Неділя, 12. серпня 1934.

8·30—9·55 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·05 Метеорольоґічні вістки, 12·10—13·00 Симфонічний концерт, 13·00 „Музика наших гір" — фейлетон, 13·10—13·45 Симфонічна орхестра, 14·00 Концерт, 15·00 Калюх про повінь, 15·15, 15·35 Плити, 15·25 Збіжеві ринки, 15·45 Гутірка про хліборобство, 16·00 Концерт, 17·00 Скринька для дітей, 17·10 Концерт солістів, 18·00 Останній поетичний рік у Польщі, 18·15 Танкова музика, 18·45 „Вибух війни — спогади, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Легка музика, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Популярний концерт, 20·50 Вечірний денник, 21·02 Весела львівська хвиля, 22·00, 22·30—23·30 Трансмісія з Варшави, 22·15 Спортові вістки.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·20 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·63, Париж 34·90 і 1/2, Берлін 206·50, Ціріх 172—177, Амстердам 358·10, Прага 21·97, Міляно 45·43, Нюйорк кабель 5·23, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 10. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·60	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло слаба, на молоко, сметану і на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 11. серпня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Ґловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I кляса „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція дещо сильніша.

ОПОВІСТКИ

До батьків і дом. надзорців кандидаток IV. і V. курсу II. держав. вчит. ґімн. семинарії у Львові. П. Мін. В. і Пр. О. розпорядком з дня 17. червня р. 1934. ч. S. 2745/34 переніс від початку шк. р. 1934/35 тутешню семинарію до будинку й під управу І. держав. вчит. жіночої семинарії у Львові при вул. Сакраменток ч. 7. Дотеперішня дирекція II. держ. семинарії урядує тільки до дня 19. серпня 1934 р. Дирекція І. держав. семинарії прийме кандидатки IV. і V. курсу перенесеного заведення на основі вписів, переведених дотеперішньою дирекцією. Четвертий і пятий курс перенесеного заведення творитимуть далі II. держав. вчит. жін. семинарію, з тою тільки ріжницею що міститимуться в будинку І. семинарії, а управу над ними вестиме директорка І. держав. семинарії. Кандидатки IV. і V. курсу мають зголоситися з початком шк. р. 1934/35 в речинці, вказанім дирекцією держав. семинарії.

Андрохович, директор.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . зол. 0·35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·60

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0·15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480·—
„ „ 1/2 . . . . . „ 250·—
„ „ 1/4 . . . . . „ 130·—
„ „ 1/8 . . . . . „ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Кости[illegible]

Видає Видавнича Спілка „Діло".

З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10